

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 6v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptujju, gledališko posloplje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 250, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 13.

V Ptujju v nedeljo dne 31. marca 1912.

XIII. letnik.

Kam plovemo?

Mi gotovo nismo vstvarjeni iz najbolj mehke ilovice in marsikdaj prisili tudi nas bojna natura do ostrih besed. Ali v splošnem smo imeli vendar vedno namen, ljudstvo kolikor mogoče podčevati, mu koristiti, pomagati, — skušali smo izpolnjevati vlogo poštenega lista in dostojne kmetsko-delavsko-obrtne stranke. Pa na vsako našo ožjeto besedo so klerikalni farizeji kakor petelini zavijali oči proti nebu ter kričali v naši „surovosti“ in „brezobzirnosti“. Mi smo jih pustili kričati, kajti tudi mačka zacvili, ako ji stopiš na rep. Vedeli smo, da je med brezobzirno, prosto besedo in med bistveno surovostjo velika razlika. Pribili pa smo že opetovano na podlagi neovrgljivih dejstev in dokazov, da surovi ton in brezobzirni boj v slovenski javnosti nismo vpeljali; pač pa so ga vpeljali slovenski klerikalci sami.

Zadnji tedni so prinesli zopet neverjetne orgije klerikalno-prvaške surovosti. Povsod so se vršili „misijoni“ in skoraj povsod so bili ti „misijoni“ zgolj politična hujskarija, na katero se ne more odgovarjati, ker se godi v Bogu posvečenem in od postave varovanem hramu. Ni bilo skoraj misijonske pridige, na kateri bi se ne udrihalo čez „Štajerca“. In ni bilo spovedi, na kateri bi se ne šuntalo proti naprednjakom. Otroke, dekleta, fante, — vse se je zastrupljalo iz posvečenih ust s političnim sovraštvom. Ne jokamo morda, kajti ta gonja „Štajercu“ ni škodovala in mune bode škodovala. Nasprotno, vsaka pridiga proti „Štajercu“ prinese nam novih naročnikov in novih odjemalcev. Vsaka klerikalna kletev postane hipoma blagoslov za napredno misel. Ako v kljub temu grajamo divjanje političnih duhovnikov, potem storimo to zgolj iz ozirov na čistost vere. Kajti zločinsko že se nam zdi, kako ti duhovniškega imena nevredni gospodje bagatelizirajo vero, kako smešijo najčistejšo nauko o ljubezni do bližnjega, kako blatijo evangelij in pljavajo na cerkvene zapovedi. Ali je sveta vera res le igračka v roki političnih kaplanov? Nam se zdi, da cerkvena oblast spi, — sladko spi brez sanj in nemira, — sovražnik pa seje luliko v cerkvenem vrtu.

V Polensaku je fajmošter raz prižnice vpil, da največji nečistnik ni tako težki grešnik, nego tisti, ki „Štajerca“ bere. To je bilo lansko leto. Letos pa imajo v Polensaku dovolj nezakonskih mater, samih klerikalnih devičic, ki so raje župnika v bogale in se nečistosti udajale, nego da bi „Štajerca“ brale. Zdaj pa tuli župnik raz prižnice in drugiza ni slišati, nego besede kakor „k... e“, ki se jih mi sramujemo celo v krčmi izpregovoriti.

Ta slučaj je dokaz, kakšne posledice ima politična gonja duhovnikov. Nam naprednjakom vi črni gospodje ne škodujete; pač pa škodujete veri in ljudski pravnosti!

Stara je beseda, da čimbolj je kakšna dežela klerikalna, temveč zločinov, ubojev, umorov, pretepor, se tam pojavlja. Čudno to ni, ako ravno poklicani varuhi pravnosti in Bogu dopa-

dajočega življenja širijo najgrše pohujšanje. Ali ne hujskajo klerikalni listi naravnost v pobijanje političnih nasprotnikov? Ali niso politikujoči kaplani naravnost voditelji pri izgrelih in pretepih? Kdo bi si mogel kaj surovejšega in brezobzirnejšega misliti, nego je bil govor „duhovnika“ dr. Kreka na celjskem zborovanju laži-kmetske „zveze“?! . . . Celo mrliče v grobu ne pustijo klerikalni hujskači pri miru in v divji, zverinski jezi pljujejo na strohnele kosti pokojnih naprednjakov. . . V njih „izobraževalnih“ društvih pa učijo nepokornost proti starišem, pri njih „igrah“ navajajo mladino na ponoevanje, pijančevanje in druge žalostne posledice razuzdanosti. Ubijalci, detomorilke, sleparji, — to so znamenja klerikalne „vzgoje“ in klerikalne „kulture.“

Kakor umazano morje se vliava klerikalna propalost čez slovenske pokrajine. . . In zato vprašamo ponižno in resno cerkveno oblast, ki ima sveto dolžnost, varovati in ščititi vero, vprašamo kot ljudje, ki ne nosijo Kristovih nauk le na jeziku: Kam plovemo?

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje moje kože le Steckenpferd-lilijino-mlečno milo od tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Kos za 80 h se dobi povsod. 229

Politični pregled.

C. k. kmetijska družba za Štajersko obdržala je 27. in 28. marca v deželni zbornici v Gradcu svoj 89. letni občni zbor. O tem za kmetijstvo velevažnem zborovanju prinesli bomo seveda natančnejše poročilo.

Nemški cesar Viljem II. peljal se je te dni v Korfu. Na Dunaju je pozdravil našega vladarja. Sestanek je bil prav prisrčen. V mestu Brioni pa je pozdravil našega prestolonaslednika.

„Nebojsenič“. Kakor znano je to ime za nove velikanske bojne parnike (dreadthnought). Te dni spustili so v morje drugega teh parnikov, ki nosi na cesarjevo povelje ime zmagovitega našega admirala „Tegetthoff“.

Državna podpora. Vlada dovolila je za po toči in suši v lanskem letu prizadete občine v okrajih Konjice, Slov. Gradec in Deutschlandsberg iz državnih sredstev podpore v skupnem znesku 15.000 kron.

Koroški deželni odbor podelil je raznim požarnim brambam iz tozadevnega sklada podpore v skupnem znesku 24.720 kron.

Pametna sodba. V mestu Neu-Raka psoval je župnik meščane raz prižnice, to pa iz političnih vzrokov. 11 meščanov je tudi imenoma navedel in žalil. A ti so ga šli tožiti in širokonstni fajmošter je bil zaradi žaljenja časti na 3 dni zapore obsojen. Prav tako, kajti na prižnico ne spada politika!

Papež hoče baje določbe gledé maziljenja duhovnikov spremeniti. Medtem ko postane danes lahko vsak 23. letni fantek duhovnik, določilo se bode starost za bodoče z 28. letom. Tako bodo imeli po papeževem mnenju mladi ljudje več časa, da izpoznajo, je-li so sposobni za duhovniški stan ali ne. . .

Politični umor. Iz političnih vzrokov je neki Grk ustrelil kneza Kopassi iz Samo. Umor je povzročil mnogo razburjenja. Morilca so vjeli.

Dopisi.

Sv. Lenart v sl. goricah. Dragi mi „Štajerc“, eno izredno prijaznost našega g. župnika glede računanja pri pogrebih ti moram danes poročati, da tudi javnost njegovo delo izpозна. Pred kratkim je umrla v naši fari nekdanja posestnica E. F. Za rajnko so se služila v farni cerkvi cerkvena opravila. Žalostno je, da je takrat truplo rajnke moralo pred cerkvijo biti. Vpraša se gospoda župnika, zakaj se sedaj trupla mrtvih ne smejo več v cerkev nositi? ali je to tudi Kristus prepovedal? . . . Nadalje se vpraša g. župnika, ali je naša cerkev njegova lastnina ali pa lastnina tukajšnjih faranov? Ali je mogoče tudi njegov račun za 97 kron (beri devadeset-inesedem kron) postavno pravilen? (gledi tozadevni patent od 13. grudna l. 1774.) K temu patentu se vpraša g. župnika, če si upa on z lahko vestjo sploh toliko računati? Torej s postavo na dan!

Iz Oseka. Redko kdaj piše se kaj iz Oseka pri sv. Trojici, a vendar tudi mi prav marljivo čitam tebe, predragi „Štajerc“. Medsebojno smo mi občani zmajaj živeli v složnosti kot napredni občani, a v zadnjem času začel je klerikalni kovač puntati jednega kmeta proti drugem, zastran občinskih volitev, tako da se ne moramo sporazumeti zavoljo njih. Zdaj vpraša in prosi kovačova stranka v „Sl. gosp.“ poslance, naj oni preiščejo vzrok, zakaj da se občinske volitve tak dolgo zavlačujejo; mi pa njemu svetujemo: naprosi si rajši Roškarja, da ti on preskrbi dela, ker ako ne boš več v kovačnici dela imel, kak v zadnjem času, tedaj boš tudi ti moral iti v Pohorje kože pasti, prosi pa tudi Roškarja, naj ti preskrbi potrebno zdravilo za glavo, drugače boš prišel še zastran tvoje klerikalne politike bogve kam. V zadnjem pustnem času si že čudno nastopal; ko ti se je jedna gostinja porušila, se je kovač ponudil za kozla, a ti ga k sreči nisi hoteli sprejeti. Ej Salamun in tvoji, bliža se spet občinska volitva, naprosite si spet Zemljiča, ker on lažje hodi od hiše do hiše, kak Vi, ter prav pridno agitirajte. Mi mislimo, da bo zastonj, ker mi Osičarji ostanemo vedno kot napredni „Štajerejanci“, ki se ne bomo dali od farskih podprenikov za nos voditi! Več občanov.

Cirkovce na Drav. polju. Ljubi „Štajerc“! Dolgo nam še nisi nič poročal o naših vrlih Cirkovčanih. Vendar se moram kod popotnik oglašiti in te žalostne Cirkovske farane nekaj potolažiti. Imel sem pretečeni teden opraviti na Dravskem polju. Slučajno me je tudi doneslo v Cirkovce. Prišel sem z nekim mojim prijateljem skupaj, in ko ga vprašam, kako da se še kaj ima, začel mi je tako-le pripovedovati: Pred kakimi 14 dnevi imeli smo tukaj misijonarje, pravijo da so bili iz Celja. Ne misli prijatelj, da so prišli oznanjevat besedo božjo, učiti ljubezen do bližnjega, deliti mir in pokoro. To so sami hujskači, udrihali so po „Štajercu“, da je groza. V pridigi nam je povedal nek misijonar, da v vsaki hiši, kjer se „Štajerc“ čita,

vsi tisti bodo pogubljeni. Kaj rečeš dragi prijatelj na to? Jaz te vprašam, ljubi „Štajerc“, ali je res, kateri Te čitamo, da bode pogubljeni? Če je temu tako, potem pač ne bode samo mi pogubljeni, pač bo bodejo tudi vsi tisti farji, kateri zlorablja jo hram božji v politiko in ki tudi sami čitajo naš list. Vprašam Vas, dragi Cirkočani, ali Vam je povedal misijonar tudi to, da bodejo tisti Damas Macooh in njegovi tovariši, ki so obradli Mater Božjo in ubili človeka, prvi, ki bodejo pljuvali peklenški ogenj na večne čase? Tega Vam ta božji svetnik gotovo ni povedal. Ve uboge misijonske duše, dajte Bogu kar je božjega, „Štajerca“ pa pustite v miru! Dragi „Štajerc“! Ne dvomim, da je g. kaplan Melhijor Zorko „našuntal“ te črne peteline zoper „Štajerca“, ker kakor vemo je naš ljubi „Štajerc“ mnogokrat kaj lepega o tem kaplanu in njegovih prijateljicah prinesel na beli dan. Za zdaj dovolj, ljubi „Štajerc“! Vam pa, dragi Cirkočani, ključem: Ne bojte se, ker kateri Vas sodijo, bodo sami sojeni. Tebi pa ključem, dragi „Štajerc“: Imej vedno ojstro krtačo in stoj trdno kot skala na mnogo let! Popotnik.

Frauheim. Cenjeni g. urednik! Nad vse najbolj srečni smo Framčani. Dne 25. marca imeli smo političen shod. Govorila sta ljudska odrešenika general-kaplan Korošec in „kmet“ Roškar. Korošec je nad vse najbolj bičal Nemce, „nem-čurje“ in „Štajercijance“ ter rekel, da vsega so le Nemci krivi. Hvalilo se je Piška. Mi dobro vemo, zakaj se gre. Letos bo treba glasove! Poslušalcev je bilo malo. Opaziti je bilo le g. fein-muštara Muršeca in nekaj stárčkov, par žen in otrok. Od vseh krajev nam donasajo podporo. Pri najbolj klerikalni gostilni vidimo na plotu letak, ki vabi na Slivnico. Dne 24. in 25. so baje g. Pišek hauptman „čukov“ eksercirali z „čuki“ „Turke pred Dunajem.“ Kaj, dragi bralci „Štajerca“, nismo li srečni? Ali ni to dosti lepa podpora? Kaj hočemo še več? Oj ti srečna štajerska dežela!

Polenšak. Dragi „Štajerc“, kakor ti je že znano, je naš župnik Poplatnik pretečeno leto vedno pridigal, da bo vsak najhujši nečistnik poprej izveličan, kakor tisti, kateri je Ploja volil ali pa „Štajerca“ čital. Ker pa zdaj vidi, da bo skoraj več nezakonskih mater nego zakonskih, tedaj je imel pretečeno nedeljo krščanski nauk, kterega se je udeležilo največ otrok. Tedaj kakor strela iz jasnega neba začel je udrihati po tebi, dragi „Štajerc“, in po naših zapeljanih dekletah, petkrat, s ponovljenimi besedami, da on ni odgovoren za naše „k...e“ in „k...že“, ker nektere so se še celo spotoma iz krčme vlačile. To je bil lep nauk za otroke, kaj ne? Ja ja, g. Poplatnik, mi Vam potrdimo, da niste Vi zapeljali deklet; ali dragi „Štajerc“, kaj ti sodiš, kdo je tisti, kateri je, prvi povzročitelj te hudobije? Tudi te vprašamo, ako ti je znano, kdo je pridigal, da je vekši greh „Štajerca“ čitati, nego nečisto grešiti? Ni še tudi dolgo, da je bil nek mož pri spovedi; kakor je to navada našega Poplatnika, da ga vpraša, koga je volil in koga bo prihodnje volil, je mož odgovoril, da za prihodnjo še ne zna; tedaj mu reče: Te pa voli, če boš samega satana s pekla volil! Evo bila spoved! Več prihodnjč. Farani.

Sv. Barbara v Haložah. Vroč hrepenenje po županskem stolcu občine Gradiša je navdajalo tukajšnega posestnika in novo izvoljenega odbornika Franca Šmigoc. Dne 14./III. 1912 se je

vršila volitev obč. predstojnika, ali to človeče je vsled agitacije zamudil čas začetka volitve predstojnika in svetovalcev; v svoji osebnosti si je bil namenil nažgati cigareto; ko pa je videl, da nima nič za opraviti pri nadaljni volitvi radi svoje zamude, potem si je mirno vzel pipico iz žepa, in zapalil mogoče na čast izvoljenemu predstojniku g. Županu. Vnet „slogaš“.

Sv. Barbara v Haložah. (Napa d.) Dne 20./III. 1912 je v noči ob 9. uri napadel gostilničar, mesar in posestnik Anton Reicher sina cerkvenega ključarja Belšak ter mu delil zausnice; pri tem je prišel zraven organist Pišler, da bi še tudi on za svojo osebo kaj od Reicherja sprejel; in res mu je ta takoj podel par krepkih zausnic, in je pri tem moral njegov havelek dva dni pred gostilno v blati ves razdrapan ležati. Radi prostovoljne delitve zausnic in cestnega napada se bode Reicher pred sodnijo zagovarjal. Morda ga bode državni poslanec Brenčič v državnem zboru zagovarjal kot pristaša klerikalcev. Živijo klerikalna olika! Navzoči videc.

Bohova. Oh, oh, siromaček vsega usmiljenja vreden, kako je hudo bolan! Trga ga po duši in telesu, zvija se v hudih stiskah, težavah in dvomljivostih, neznosno ga šraufa, stiskuje, šiplje in Bog ve kaj še. V težkih sanjih se premetuje in prevrača na svoji postelji, da kar deske škripajo; vzdihuje v globokih duševnih stiskah, hudi pot ga preliva ter mu rosi duftne rjuhice njegove. Bolan je, bolan, oh oh, in kako hudo bolan! Kaj ga je neki tako hudo prišlo, da v tolikih bolečinah vzdihuje, kaj neki? O moj ljubi „Štajerček“, nič družega, kakor naše — občinske volitve — in koga pa koga, za pet snopov nasmojenih? nobenega drugega kakor njega, no, njega, g. kaplana Baznika iz Hoč! Huj, huj, kako hudo je revček zbolel, ti siromaček siromačni, o joj, joj, joj! Sicer ni moj, ni naš prijatelj ta hudo zboleli g. kaplanček, a mi smo kristjanskega usmiljenja polni in smili se nam, smili, „Štajerček“, ti res ne verjameš, kako ga bolijo in srbijo naše letošnje občinske volitve. Par mesecev mu te šmentane volitve ne dajo miru ter ga gonijo sem ter tja, okoli in okoli, brez preneheka, brez usmiljenja, kakor desetega brata, čisto blazen burja od hiše do hiše, od volilca do volilca, iz Hoč v Bohovo, iz Bohove v Hoče itd. i. t. naprej. Vaške goske, race majajo z glavicami ter se med seboj povprašujejo, kaj mu je neki prišlo, kaj se mu je zmešalo, da g. kaplan Baznik po vasi toliko blazi okoli; nekega ošabnega purančeka, ki si je ravnokar vpregel svojo kočijo ter se ponosno zvozil po dvorišči, je ta volilni nemirnež v svoji neznanjski sili skoraj na smrt pohodil, tako da se je ustrašeni perutnež prav hudo začel kregati nad tem nasilnežem, med tem pa ko je vaški nadkodikod na vrhuncu največjega in višjega gonjišča prav srpo zagodernal in zapel: „Kikiriki, že spet štime: Lovi!“ Oberžabjak pa pomoli glavo iz Bohovske luže in zarupne: „Kvak, kvak, kvak, za Bohovčane bo to en žlak“. In naš stari Hektor, vaški štirinogati gmajski nahtvahtar zaničljivo z zadnjimi tacama pobrskala po trati, pa zakolne: „Hau, hau, hau, a jaz bi mu že dau.“ Vidiš, ljubi „Štajerček“, tako se imamo zdaj pri nas po vasi in okoli vasi! Tretjega aprila imamo volitve. Če na ta dan ne bo šlo po volji g. kaplana Baznika, potem pa je res zlo lahko mogoče, da nam toti gospodek popolnoma znori. Mogoče pa je tudi, da ga dovršena volitev pomiri tolikanj, da bo zanaprej

se več brigal za duhovske nego za poslanca. Baznik, Baznik, kaj pa bo, kaj, če pridejo tvoja goreča, plamenčena želja po Bohovski doci — oh joj, oh jomene, Baznik, Baznik, bo potem? — Bohovski dohtar Ničnep

SUKNA in modno blago za gospode in gospe priporočila izvozna hiša 140
Prokop Skorkovsky in sin v Humpolcu na Češkem.
 Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerno cene. Na željo hočem dati takoj izgotoviti gospodske oblačila.

Novice.

Cenjenim čitateljem naznanjamo, da morali zaradi pomanjkanja prostora v tej vilki nadaljevanje našega podlistka o samostih zločinih v Čenstohovi izpustiti. ga iznesli bodeмо nadaljevanje in konec v prihajajočih številkih.

Na Dunaju se porabi vsak dan 900.000 litrov mleka. Kmetje v okolici so večidel v karskih združenjih organizirani in oddajajo mlazno mleko zopet velikim podjetjem na Dunaju.

Družina Rotschild darovala je v dobrodelne namene mestu Witkowitz svoto čez 1 milijon kron.

Grozna rudarska nesreča. V Taganrogu Ruskem so se v rudniku Italijanska razstrelili plini. Več kot 50 rudarjev je bilo takoj mrtvo, a čez 100 jih je še sedaj v jami. Ker je bilo čelo v jami tudi goreti, je vsaka rešitev ključena.

Velika povodenj je divjala na Ogrskem. hujše prizadeta je občina Panvola, kjer je od 280 hiš le 40 celih; vse druge hiše je razrušila.

4000 kmetov je spremljalo zadnjič nemškega kmetskega poslanca Franca Kutska k zadnjemu počitku. Pogreb je bil veličasten a pokojnik je bil tudi pravi zastopnik kmetske politični hujskač à la dr. Korošec Verstovšek.

Železniška nesreča. V bližini postaje Tarnobrzna pri Krakovi trčil je tovorni v osebnih vlaku. Izpod razvalin razbitih vlakov so potegnili težko in 100 lahko ranjenih. 3 osebe so umrle.

Prav americkansko! Gospa Kati Littin Ergoldsbachu na Bavarskem je pri izkušnji dovolj pravilno ubila, razsekala in istotako jeter svinjo. Neki americkanski hóteliar jo je kot mesarico sprejel in ji plača letno 2500 kron.

Kmetsko državo se lahko imenuje Danija vsled kmetov je postala bogata. Danija (Dänemark) je danes skoraj najbogatejša država na svetu. V 70. in 80. letih prejšnjega stoletja so se pričeli danski kmetje združevati. Ustanovili so zadruge za živinorejo, parne mlinice, prodajalne za puter, društva za razpošiljanje jajc, lastne kralnice, pekarije, pivovarne in mlinice. Da so danski kmetje dospeli na tako visoko stopinjo izobrazbe, zahvaliti se imajo svojim bornim ljudskim šolam, katere je ustanovil pesnik in škof Grundvig. Danes imajo na 11. skem 731 kmetskih visokih šol in 14 kmetskih šol z 475 učitelji in 172 učiteljicami. Ti države podpirani zavodi dajejo mladini kmetske in obenem splošno izobrazbo; dajejo jim tudi ponos in veselje za kmetsko delo. Najbolj ljudje na Danskem prihajajo iz kmetskega stanja. Najplivnejši poslanci so sinovi kmetov. Prejšnji ministri predsednik in vojni minister le vaški učitelj Christensen sta kmetska sinova. Poljedelski minister Ole Hansen je še danes kmet; njegova hčerka se učí gospodarstva nekemu vaškemu kovaču. Minister za notranje zadeve je kmetskega rodu in pokojni finančni minister je bil sin kmetskega ulinarja. Sedaj min. predsednik je učitelj, njegova hčerka učiteljica rokodelstva. In tudi najboljši danski filozofi, pesniki ter umetniki so kmetske krvi. Niti želja je pri tem bogata postala. Pri nas pa klerikalci upirajo, da bi ja ne prišla izobrazba med kmetske vrste in vsak škric zaničuje kmetsko. Zato pa smo pri nazrevni in ubožni državi.

Luna mrknila bode v noči od 1. na 2. aprila. Začelo bode to ob 10. uri 26 minut trajalo do 12. ure 2 minut. Mrknjenje bode majhno; le peti del lune bode zatemnelo.

Atentat na laškega kralja.

Poročali smo že v zadnji številki, da je izvršil neki anarhist poizkušeni umor na italijanskega kralja Viktorja Emanuel. Ko se je ta po cesti peljal, ustrelil je anarhistični zidar Antonio d'Alba iz revolverja. K sreči ni zadel kralja. Pač pa je zadel majorja Lang, ki je službeno kralja spremljal. Mi prinašamo danes sliko ranjenega oficirja in morilca, katerega so takoj prijeli in zaprli.

Der verwundete Major Lang. Der Attentäter Antonio d'Alba. Zum Attentat auf König Viktor Emanuel.